

САНАА ОПОХ

ХАЙМАТ
1991 СЫЛ АЛТЫННЬЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 103 (7176) • 1991 жыл. Атырдах айын 27 күнө. Ойтуорунньун • Саланата 8 харчы

САЙАБЫЛЫАННЬА

Саха ССР Верховнай Советын Президиума уонна Министрдарын Совета үлэһиттэрэ, республика наһаанынньыттар бүтүннүүтүгэр манньа сайабыллыаннааһы өгөрүллөр.

ССРС-ка сокуоннаа суох тэриллэбит ыксаллаах балаһыаньага государственнай комитет республика бөрт түргэнник ыксаллаах балаһыаньаны ил-лөрөр уонна ыксаллаах балаһыаньага комитеттэ тэрийэр туһунан ыйыттын ылан баран, ити государ-ственнай былаас уонна салаалта сокуоннайдык быы-бардаммыт органнын туоратынны сабадалыыр эбэ, Саха ССР Верховнай Советын Президиума уон-на Министрдарын Совета үөскээбит быһыта-май-гыга ытааннах, ырааһтан толкуйдааммыт позиция-ны тутуспуттара, ССРС ЫВГК бу уонна да атын ыйыттары толорботохторо, ыксаллаах балаһыан-ньаа биллэрботохторо уонна республикада ССРС ЫВГК туһааннаах структураларын тэрийбэтэхтэрэ.

Ыйыт бу төрүт буолар быһаарыыбын өйөөбүт республика бары үлэһиттэригэр уонна үлэ коллек-тивтарыгар махтамы биллэрбөт.

Бу күнүгэр республика государственнай былаа-һын уонна салаалтанын органныа Саха ССР, РСФСР, ССРС Конституцияларыгар уонна Сокуон-нарыгар итиннэ республика Верховнай Советын уонна Министрдарын Советын 1991 жыл атырдах

ыйын 20 күнүгэр сайабыллыаннааһыгар сөн тү-бэһинкэрэн үлээтилэр.

Саха ССР Верховнай Советын Президиума уонна Министрдарын Совета республика бары үлэһиттэрин холку, тутууулаах буоларга, төрөөһүн уонна дьэһисиилинини көрдөрүгө ыгыраллар.

Бу ыраахан күнүгэр сокуоннаах быһыта-май-гыттар олус улахан политической уруогунан буолат-тар. Олор ааспыт кэмгэ төннүү суох буолуохтааһын өссө тогул быһаарыттар.

Республика уонна оройуоннар советскай уонна ха-һаайыстыбаннай органнын салайааччылары Саха ССР государственнай суверенитетын туһунан Дек-ларация принциптеригэр олохуран республика ин-терэһтэрин туруулаһан көмүскээһингэ бэйэлэрин позицияларын уларыттылар.

Сокуоннайдык быыбардаммыт ССРС Президиум уонна РСФСР Президиум төлөрү өйүүрбүт туһунан этэбит. ССРС-ка антиконституционнай перевороту өгөрүгө, холонууну сэмэлиэбит уонна ону тэрийбэ-ччилэр ити иһин эппэти сүгүөхтэхтэр дьээн аарабыт.

Саха сирэ РСФСР быстыспат сордотунан уонна ССР Союзтарын сулууһууна буолбута уонна буолар.

Саха ССР Верховнай Советын Президиума,
Саха ССР Министрдарын Совета.

Якутская к., 1991 жыл, атырдах айын 22 күнө.

САХА ССР ВЕРХОВНАЙ СОВЕТЫН ПРЕЗИДИУМУН УОННА МИНИСТРДЭРИН СОВЕТЫН УУРААХТАРА

1. Саха ССР Верховнай Советын Президиумун уонна Министрдарын Советын сайабыллыаннааһыгар ылынар.

2. Республикатаагы «Социалистическая Якутия» уонна «Ылым» хайыаттар салаалтара РСФСР Пре-зидиум 59, 60, 61, 62, 63 №-дээх Ыһаахтарын түр-гэнник бачааттыр туһунан Саха ССР Верховнай Советын Президиумун уонна Министрдарын Советын ыйыттары толорботулар.

Саха ССР Верховнай Совета уонна Министрда-рын Совета «Социалистическая Якутия» уонна «Ылым» хайыаттары тэрийбэччилэр буолалларын ууратарга.

Саха ССР Верховнай Советын Председателэ
М. НИКОЛАЕВ.

Саха ССР Министрдарын Советын Председателэ
К. ИВАНОВ.

Якутская к., 1991 жыл, атырдах айын 22 күнө.

Оройуон совхозтарыгар сүөһү аһылыгын бэлэмнээһин атырдах ыйын 26 күнүгэр сводката

Совхозтар	үлэһиттэр күнн ахсаана	ол иһигэр совхоз үлэһитэ	заено ахсаана	ол иһигэр механизир.	охсуу (гонтар)	кабытты (тонна)	сиглэс (тонна)
Карл Маркс	190	86	10	—	4415	1489	1100
Субуруускай	152	118	12	—	4960	2295	1635
Эрилик Эристин	274	226	25	—	9182	4010	710
«Чурапчы»	185	149	21	—	8625	2367	1200
«Мындаагайы»	242	129	13	—	5915	3343	2500
«Мугудай»	284	94	12	—	2891	1565	300
«Вахсы»	81	69	8	—	2648	1527	1300
Оройуон үрдүнэн	1408	871	101	—	36636	16596	8745

Статистика оройуоннаагы отдела.

Ааспыт нэдиэлэгэ оро-йуон үрдүнэн 2902 тонна от сордотуоннаанна, 1205 тонна сиилэс бэлэмнэнэ. Ол иһигэр саамай элбэх оту—976 тоннааы Эрилик Эристин аатынан совхоз иэбистэ. Оттон «Мында-гайы» совхоз 493, Субу-руускай аатынан совхоз 403 тонна оту чөмчөтөн-нөр баар кыахтарын ситэ туһаммагылар. Итинтэн ураты хаһаайыстыбалар суолтагытар эрэ оттообу-

та буоллутар. Ол курдук, нэдиэлэ устата «Чурап-чы» совхоз 365, «Мугу-дай» 296, «Вахсы» совхоз 217, Карл Маркс аатынан совхоз 212 эрэ тонна оту нэбистилэр. Оттон сиилэ-һи Карл Маркс аатынан, «Мугудай» уонна «Вах-сы» совхозтар бэлэмни-ди сорумматтылар. Бала-ача сиилэһи «Мындаага-йы», «Чурапчы» күнүнэ-э Субуруускай аатынан со-вхозтар уктутар. Оттон

Эрилик Эристин ааты-нан совхоз баара-суога 60 тоннааы бэлэмнэстэ.

Көстөрүн курдук, сүө-һүгэ дорооххой уонна сү-мэһиннэх аһылыктары бэлэмнээһин төтүмэ бы-таан. Күөх сайын быһа-һын сомсунар нэммит ах-сааннаах күнүгэр хаалы-лар. Күнүдүй аһаан иһэр, бириэмэ иһэн көл-лө. Ол үрдүнэн төтүмэ-тич өссө мөлтөтүбүт. Су-бу күнүгэр дьэ хоннох-

тоохтун, ыллар харды-нан барыах тустаах эти-бит. Сыл ахсын совхозтар биэтэккэ нэлээн нэдэй-бизэрэр үгөстөөх эһилэр ол аһаһыт бийыл ээп-хатыллар кутталлаах. Итинтэн сэрэниэххэ наада, Ошон хаалбыт аһыах күнүгэр сүөһү аһаһыт сордотуоннааһыгар му-кутуур көмүүстэхтик туһаннаах, үлэ өгөрөн та-һаарытыт үрдүнэн тус-таахпыт.

Билсин: бастын опыт БЭЙЭ КҮҮҮҮНЭН

Соторутаарыта Мэҥэ-Хаҥалас оройуонун Ленин аатынан совхоз киинигэр, Павловскайга, сүөһү ин-титин үлэһиттэрин рес-публикатаагы семинар-сү-бэ мунньахтара нэди кү-нүгэр буоллоһо. Мунньагы Саха ССР Тыатын хаһаайыстыбатын уонна аска-үөлэ минис-трэ П. С. Иванов салайан мытта.

Семинар-сүбэ мунньах-ха Саха ССР тыатын ха-һаайыстыбатын совхозта-рыгар сүөһү интитигэр үөскээбит хаалыыны ту-оратар дьаһаллар тустары-нан министри солбуһаач-чы П. М. Виновуров уон-на бородууксуйаны ас-таһыт хаачыстыбатын тулсарыга эмнэ министри солбуһааччы Б. А. Болдо-хонов даһылааттары исти-линнэ. Министр П. С. Иванов бэйэтин этиитигэр уонна даһылааттарга да-һаны сүөһү интитигэр уонна интитэн бородуук-суйаны ылыы таянары барыта бэллэстэнэ.

Ол иһигэр бары бонсу-руостарга Чурапчы оро-йуона хаалылаахтар ах-сааннарыгар элбэхтик ах-тылыһа. Ошон республи-ка хаалылаах үлээх совхозтар директордарын сэргэ бийиһи оройуон тыа хаһаайыстыбатыгар уп-ранлешаһын начальнига С. И. Яковлев информа-цията истилиннэ. Министр үүккэ нэлэ аччаһат тү-бэлтээ оройуон сыйы анардаһа ити көрүнгэ, ыс-тарааһы аарыстааха. 2 мөл. 200 тыһ. солк. по-чооттоох түмүктүүбүн са-һаата.

Мунньаха сүөһү туру-гун тусаран үүтү, эти ылыһыны элбэтиһинэр соругу сэргэ обществен-най сүөһү ыстыгар ит-чэллээхтик бэлэмнээһингэ боллоһто туһалайлыһа. Быһытты улахан хаалыы ааспыт кыстык содула дьээн этиэххэ наада. Кыс-тытан сүөһү турута олус мөлтөөн, бизэрэр боро-дууксуйата намтаан мэт-чирэһингэ үстэммитэ.

Семинар-сүбэ мунньах ыстыгылаахтара сыйды-быт, опыты атастаспыт Ле-нин аатынан совхоз үлэ-тигэр-хамнаһыгар тохтуу-бун, Манна иһин көрүөгэ, сэргээгэ элбэх эбит. Вас-таган, хаһаайыстыба ба-рыстаахтын үлэһиттэр. Оку-руот хаһаайыстыбатынан республикада аатырар, биллэр. Ону этэ да ба-рыллыбат. Сүөһү интитэ барыстаах салаа буолбута сөхтөрдө. Дохуоттары 65 бырыһаанын бу салаа бизэрэр. Хаачыстыбаннай көрдөрүүлэрэ олус үчүгэй. Кулун деловой таһымта 70—80 бырыһаанга төг-нөспит. Биир мяхтан үү-тү ылыы ааспыт сылга 2370 кг тивэрдилибэт, быйылга да былааннара 2500 кг эбит өрөөрү, бөрт холкутун толорууһуктар.

Ылан көрүү, 20 ыланна-кыттаах хаһаайыстыба-тан аһыктара 3000 кило-грамнаах карбонин куча-рага мөккүһаллэр, үгөс-төрө 2000 кг аһарар кыахтаммыттар. Государ-ствога туттарыллар сүөһү орто ыһааһына 330 кг тэгнэспит. Аны быйыл-гытан ыла 350 кг үктүү иһиктэринэ туттарбат бы-лааннаахтар. Ол эбэтэр сиилэтэх ыһааһынаах сүөһүдэр сыйыны уотуу-

га туруораллар.

Ойуун сүөһүдэр көрөн итэрдэйдилэр. Саас муус устар ыйга биирдилэрэ 350-нуу кг ситэ үктээбэтэх 50 орус борооскулар би-лиһи интенсивнай уотуу-га туруоруллан көрүллэ-лэр. Сайыннары хотонго бааһан аһаталлар эбит. Күнгэ биир сүөһүгэ 5 кг комбинорм, 8 кг кур от, уонна күөхтүү хому-лудут сиилэс ото бары-лар. Кыстык хотонго курдук, сүөһүдэр нолуом-нарын оһуһунан таһаара олороллор уонна ити күөстөөх аһаһыкка ту-руораллар. Ошон бийиһи көрөрбүтүгэр 4-түү цент-нердээх сүөһүлэр турал-лара. Хас биирдик итин-ник уотуллубут сүөһү совхозна 12 тыһ. солк. ыраас барыһы бизэрэр буолбут.

Интенсивнай уотууу баһылаабыттар. Ныраы эрдэхтэриттэн орус бо-рооскулары адас тусла туталлар-көрөллөр эбит. Ныраы интиттэригэр сы-рыттыбыт. Титинтэре муосталаах, хаарчактаах, олоро уһа-уһа ыһа тус туһунан күрүөлээхтэр. Аны биири олус дьээн би-лиһи көрдүбүт. Ол тас-тарыгар салгыны чараас ыһа сыбааммыт хотон-ноохтор. Ыһыһын түүнүн ныраыи оһо холлорол-лор уонна балаһан ыйын 20-гэр дьэри (ныһыһа көһүөхтэригэр дьэри) ити хотонноругар туруоран көрүөхтэрэ үһү. Бу да кийи мыйыммат, биирдик-лэрэ 2-лин центердээх нырайдэр.

Сайылыктары бытары-тын хайыкхатын тутуһал-лар. Мунгуһаан 5-6 ыһа-ныһыһыттаахтар. Тутуу да сүрдөөһүн барбыт. Бары-тын калыһын тутан та-һаарар дьон эбит. Ол кур-дук, титини сэргэ сэмэ-лиһи луун, үүт дьэһэтэ, сүөһүтүтэр олорор 5-4 коттежитара, дьэһэлэр, үр-дүтүн оһуруот хаһаайыс-тыбатынан дьарыктанал-ларыгар усулуобуйа тэрил-лэр.

Синдэс эвеногун үлэтин көрөхсөтибит. Иһин ылы-һыада, олохтуога элбэх, Раһыс кытта быһылыгы-тан кукурузаны үүнэр-биттэр. Эвено турлоһы эмнэ ыһыһыт. Ардах-татыһы баһылаабыттары нэһэсэн буолбат. Үүнүү да баар. Бу киин отделени-еларыгар барыта 5 тыһ. тонна сиилэс, биир итич-чэ от сордотуоннааһы-тааһын туһунан этэллэр. Үлэһиттэр дохуоттара үрдүк. Совхоз рабочаһын сыйлаагы орто хамнаа 10 тыһ. солк. тэгнэспит. Ыланнаахыт ыйга ортоту-нан 1200 солк. хамнаа ааһар, үчүгэй көрдөрүү-лээхтэрэ 2000 солк. тийэ ылааллар эбит. Ол билээн турар, барыстаахтын үлэ-лиллэриттэн. Бийыл сы-лы 4,5-5 мөлүүһөн солк. барыстаах түмүктүү сор-дуктаах үлэһиттэр. Май-на дьон, ордун манньа-һыттар олохтоохтук, ал-баһнааһына үлэһиттэрэ бэллэ. Ол да иһин сүөһү интитиһи културата, тех-нологията үрдүк. Ол эбит үрдүк ман, эмнэ эт оһо-булдуутун иһаһаага, до-хуот ыһыһыттар ас дьэһэт.

Б. ТЫТЫГЫНАЕВ,
ветстанция начальнига.

Хатын чаран кыбыл көмүс сөзүндөктөрүнөн курустун суутунуу ыла-дыр камгар дуунам мээдин ого саасын ахтан туоххайлар. Ханын эр бөрт өрдөөтү бу чаран бийленин балаан ийин бастаы күнүгөр үй-саас тухары төрөөбүт дини курдук сапаан хаалык-таах оскулабар барбы-тым, олодун устатыгар үмүс суктаах учуутал-ларын көрөбүтүм. Учуу-галларбыт барахсар...

Учууш тылыгар үрөп-түт Николай Николаевич Павлов харага суох му-зыккит туруван кээсэни ара-аага хараган уута убуруйа олодору бу чаар курдук. Уруонка бил-бөтөхтөнү, киши саа-ча уохтаахтык мөдөр. «Балбес» дин-дин ачык-тык үрдүн суктаахтык тобулу одуулуур киши арайлаах өтө да, бийин бары кишини таптырбыт, кишиэхэ үрөнөрбүтүнөн киши туттарбыт. Киши да бийлини таптыра, үтү-гөй санаата ийрээдиз, тобобут оройуттан ара оройун сызымын кур-дук сылтаатан ылаа. Киши-халык көдүстөх Се-ден Ийик Жирков, ого кутун тутар убуруйа таалаах педагог Инно-кентий Семенович Оне-нов... Муста түстөрбүт ара кишилер тустарынан пестин ийрөх тылынан ах-тырбыт, кишилер бийи-ги ого саасын буюбай-лабыттар, киши буолар-га түөрөх көбүлөтөрө. Олодору көрсүбүт учуу-галларбыттан миш бүгүн Мария Семеновна Дис-тикова турунан көксөн-түн барабын.

Бөйөс ылаахка үрө-өнөхтөх күбүмүтүгөр бийр адыркан учуутал табыта. Кудун-үрөн ми-ккандар эрбэс майгына, эрө куолаа, олодору катта таңыахтарын кур-дук көксөтөрө бийини

Кэпсиэхпин баҕарабын УЧУУТАЛБЫТ БАРАХСАН

тута абылаабыта. Ойтон хас да сылаах үөрөх са-лаахтыгы...

Үрөнөөччү барыта бийр-тан бийилээх да, ба-рээдэнээх майгылаах-сиги-лидээх да буолбот. Бийр уруонка аат тыта суктар «чан» дин сызымын-ны бардыбыт. Учууталбыт ити сызымын абыт са-па тылларын токуйдуур-бутугар сорууда, бийрда, Бийр эрбөчүгүн олодору уол: «Чан тахсан тобоо-далби мэрйида» — дин өтөн токуйдаан күн бүгү-нүгөр дини күлүүтэ сыл-дыар. Уол бары предмет-тэрсэ, бийини учуутал-лар «билбөтөр» динр оло-лорго баар дуо, букатын мөлтөх өтө да, учуутал-ларын үтүө саааларыгар өйөнө, оскулаатан улу-лубата, кэлин илэ ылан, барыахы үлэбит, дыа көргөн агага буола, сыл-дыар. Киши Мария Се-меновна көрүстөр ара са-тым буолдун, массовна-лаах буолдун хайаан да тохтоон дороболоһон аа-бар. Ол мэриэтинки ого саадыгар суох таһыгар ха-нынан көбүлөтөх үтүө са-паатыгар махталын бөлүө-тө дин саадыбын. Бийыл сааын оттуу сыдыан бийр ааа: «Уолум Мария Се-меновна ылааа сөбүлүүр, хайа да учууталы көксө-бүт, арай киши турунан ааага аһыллан хайгытыр» — дийбэти, миш эмиэ ки-шиэхэ үрөнөтү киши бу-дан, үрө итибэти. Ал-та уончатын туолуор дин-ри сылайбаа-оһойбаа оскулаага таадырылаах-тык үлэни сыдыар учууталым, син-бийр урук-кутууу, эрбөчүгүнөн, олодору таптырарытан.

Чурапты Дирингар оло-

бут Анна уонна Семён Энергеттар нөлкөстөх, үлэни дьон этилэр, уон ороломмуттар. Саамай кырды кыыс Мария төрө-бүтүн көгүс сылыгар аа-лара эдүтэ. Оной ийэлэ-рэ Анна Прокопьевна ула-хан оролоругар өйөнө кыраларын ийлигэ. Саа-май улаханнара Василий Семенович бастааһын учуутал идэтин ылыта. Киши суолун кыралар Га-врил, Марфа, Пелагея, Мария сылаабыттар. Алексей эмиэ педучили-шенэ үрөнө сыдыан ылааһын эдүтэ. Ара дой-ду Улуу сэринтэ саалам-мытыгар улахан уолат-тар кыргыһы толоонугар аттааһынтар. Иааннара сааа буюйтууларытан бас-тааһын самолет штурма-лыгар олодору уонна са-рын буолууларын мелий-бигэ. Гаврил дойдутугар аргылаан үлө-хамнаас үөһү-гөр түспүтэ.

Агардаах ийрээ ийил-либт, кэлин эмиэ бийэтин курдук тулааһа буолуу эрбөчү билбт, аһынмыс, үтүө майгылаах, үлэни кишини таптаан көргөн тахса да буолуо, киши кыйбаты-кыамматы оруу аһынар-харыһыар. Ай-лаахтарын олодору ылан ийрээтэ, үлэни, киши оройоһо, бийини аны эрбөчүгүн буюбайдаһа-лар.

Мария Семеновна 1968 сылаахтан оскулаа са-лаабыта. Ол кэбгэ Чу-рапчы арыс ылааһаах оскулаага таадырылаах-тык үлэни сыдыар учууталым, син-бийр урук-кутууу, эрбөчүгүнөн, олодору таптырарытан.

кутуу», — дин тыл ылы-тыгыта, оскула саалаа-чатын наараадага түһө-бигэ.

Учуутал тус архивин көрө олодон ити этилэ-бит тыллар түбөһүхтэ буолбатахтарын тут ит-э-бэһиэни манна респу-блика үрөһүн министрствы-тытан, Оройун Советы-тан, коммунистическай партия оройуонаага но-мметытан, комсомол райкомуттан, уус-уран са-модельность фестивал-ларын ийрбэһиттан о. д. а. бийлибт Вочуотунай грамоталар, дипломыар, агарда сурутар элбөхтөр. Сааан көрүт, агарда В сылы быһа агитэона киши штабын начальнигынан да үлэһөһүн ылыгыта киши-ха ылайтарбат буолбт дуо? Партиянай тэригэ секретарынан эмиэ хас да сыл субуручуу таалаан үлэһөһөтө, ол быдыһыгар ийрбэһиэһэ, төрөпүт-төргө лекциялар аагар, оройуонаага уонна рес-публикатаага педагогиче-скай аарыаларга дамыла-тынан, рефератынан кыт-тар, оскулаагыгар методиче-скай холбоһугу сала-лар... Быһаа, киши ааган сиппэт элбөх түбүгэ. От-том учуутал киши тус бө-йөһүн үлэте баттадыаа-гар үгүһүн үгүстөр билэр буолуохтаахтар сааа ты-ты, литературатын үө-рөһүгэ бийр үгүһү көксөбө суох, барытын бөйөт огос-туохтун наада, аны тэ-тэ-рэтин бөйөһүкө атын предметтэрдөһөр лаппа көбөт, аны кылааһы са-лаймааһын, куруһунта-ры үлэһиэххэ наада. Мария Семеновна ийи-нэ-ха барытыгар тиһи-түгэ-ни үрөх бийини да си-

тиһэрэ, ылааһын оскула ийи-нэһи араас күрөхтө-ийилэргэ да, бастааһыгар кээлэлэргэ таһаарара. Киши саалаар ылааһа кү-рөхтөһи-гэ бастаан, Саһыл Сыйыһа, Чөрөөх музе-йлар сыдыабыта, ийо-нерскай этэрэгэ, уна-фланга ийрээччи аатын сүмүтэ. 1960 сылаах-тан саалаан үрөһи би-тин хаачыстыбата 70 бы-һытанан түспөтөһө. Өссө 1982—1983 сылардаах үрөх дымыгар 79 быры-һаһыта тиһи-тэ. Ити миш учуутал үлэһөһит 30-тан тахса сылын барытын ийрбэһит, бөрт ылытас кырык, ордуу киши үлэти-толору көрдөрө сыларга, тохтоотум.

1963 сылаахха Мария Семеновнага старшай-учуутал аатын ийрбигтэ-рэ. Ойно кишидиги бийр-гэ үлэһин сыдыар үө-рөһит олодору старшай учууталлар Ирина Егоро-вна Полоня, Анна Петро-вна Михайлова, бийлиги Хатылы орто оскулаа-гар завучтуур Валентина Ильянична Чесало-ва, о. д. а. (киши үө-рөһит олодору бийлиги интернат-оскулаа томто-ругар элбөхтөр) бары үө-рөһтөрө. Киши ити ааты про буолбаа, үтүөлээх учуутал аатын да ыларга толору эийэһи үлэһит. Ону киши үлэһит буолбт үө-рөнөһүкүлэрэ толору бийрбэһи-тэ. Учуутал учуутал тус-турунан суол-лаах-иктээх, үлэһит ме-тодикалаах. Мария Се-меновна ого дууһатыгар хаалар үтүө санаалаах, бийини бийрэр, туруу учуутал дин сылыабыт. Бийлиги да бөйөһи-харыс-таммака үлэһин сыдыар

бийр бийинидаах, оло-ой-мах тапталын ылыт үлэ-нитин үөрөх оройуонаа-бы саалаа таһаарара.

Эмиэ көмүс ийүт, тий-и-и-и кэлэ, Мария Се-меновна, бийиги учууталбыт, эмиэ оскулаага бараары тэригэр. Бийлиги ийи-ни бийиги буолбатах, бийиги оролорбт үө-рө-жөтө көр сүөхтөрө. «Күндү учуу-тун Мария Семеновна ийи-ти-толоһоох көксө-мольскай ийрбег! Сур-йуохха солун суох, аһи-нан көбөн, балыһаа са-табын, Миш СПТУ-га үө-рөнө барыах буолан ба-ран барбатахтын бырас-тык гын. Бараары гымпы-тык да, дьонум сөбүлэ-бөтөхтөрө, оной да тутул-лан хаалымы!» Ити кэ-ни-тэһи сурун аагара бийр-гэ үө-рөһит олодору тустарынан көксөһит. Бу-тэһи-гэр: «Буочарын ийи-на бырастын гын дин бара-ан урукку үө-рөнөһүгү Коля М. Колятан при-вет», — дийбт уонна: «Бу-урут эийэхэ аһаан суруй-бут хоһоонум, ону бий-лиги сурутунай ытабын», — дин түмүтэһит. Хо-һоон уус-уран өртүнн ылаахха, ону киши кө-рөхсөтөр аһымын буол-тах эрээри, ого учуутал-тар истиг-ийрөх тапта-толору этилэр.

«Эн бийэхэ ылытым Олоххо тахсар суолбутун, Мээлин араһлат доһорбт. Утүө сүбэһит буолбутум».

Бийлиги таһааран ула-ттар уонна кыргыттар-бийиги олодору, эи үө-рөнөһүкүлэрин эмиэ ийи-ни үтүө өйдөбүлээх буолдуннар, күндү Мария Семеновна!

М. СИДОРОВА,
ССРС Журналиста-рын союһун чилинэ.

КИРИЭППЭС ИККИСТЭЭН ТИЛЛИНТЭ

САХА ССР Уус-Алдан оройуонун Суотту бөһү-лэһэр «Додордохуу» му-зей комплекса аһыллы-быта. Оной көнөтүн тутулаан тахсыбыт башылардаах, шатрокай колоннууна-лаах, ону тэһэ бийини дойдубутугар уонна тас

лардаах Спасо-Преобра-женский храм мас кири-эппэһэ турар.

Тинт мастан тутуллубут дөһтө көстөр храм хоту-гу нууччалар былыргы архитектураларын бөрт кыраһый деталыгар тийэ ийрбэһит, барыта нуу-чча маастардара айыт чертестарынан оһоһулу-бута харааха тута быра-быллар. Музей комплек-са орубуна историческай Зашиверскай кириэппэс мизэһи-гэр турар. Бу комплекс республика об-щественноһын үбүнэн уонна көмөтүнэн баара-суора бийр сыл ийигэр тутуллубут.

Суоттуга бу музей ком-плексын тутууну көбү-дөөччүнөн Социалистичес-

кай Ула Герога, ССРС Суруйааччыларын союһун чилинэ, Саха ССР на-роднай суруйааччыта Ди-трий Кононович Сивцев — Суоруу Омолоон буолар. Народнай суруйааччы ис-торическай кырдыгы до-кументтар уонна археоло-гическай «уолкайдааһын-нар көмөлөрүнэн көксир-гө дуулуспута урдук сы-наабылы ыла.

Сивцевтарга: Сибийр улуу оруһа Ленаттан ыраада суох урукку За-шиверскай кириэппэс мизэһи-гэр тутуллубут «Додордохуу» музей ком-плексын панорамата: Д. К. Сивцев колоннууна башыһыгар: Спасо-Пре-ображенский храм экспо-на — былыргы Вабля.

Н. Накагин фотота.
ССТА фотохрониката.

ТҮӨРДҮ ТУРУОРУСТУМ

Бөйөһүн көгүлүн, бы-раабын ыларга үрүн ха-рааһын сааа көрөн эрэр бийиги республикабыт Верховнай Советын пред-седателэ бийиги оройун Дьонно улаханым ытык-тымыр киһибит М. Е. Ни-колаев кэлэн Ара дойду Улуу сэринтин сыларга хоту оройуоннарга көһөрүүгэ сыдыабыттар-га ону туоһулуур даста-бырыанналары туттар-таата. Ийини көрсүһүү уонна дастабырыанна-лары туттарыы Якутскай куоракка эмиэ ытыгыла-на. Ол үөрүүдээх муһыах-ха бийиги оройун деле-гацията эмиэ кытыһа уонна барыбыт аһыһыт-тан республикабыт прав-ительствотыгар аадырыс-таан маным: не хоһоон-ноох тыл эттим.

1992 сылаахха атыр-дыах ыйыгар оройун 41 колхоһа хоту оройуонна-га көһөрүллүбүттэрэ 50 сыла туолуода. Ити ку-турданыах Датаны көрсү-нэ араас өрүттээх үлэлэр ытыгыла тураллар. Оттон республика Верховнай Со-ветыгар уонна Министр-дар Советтарыгар аады-рыстаан маным 4 суол көрдөһүлээһини:

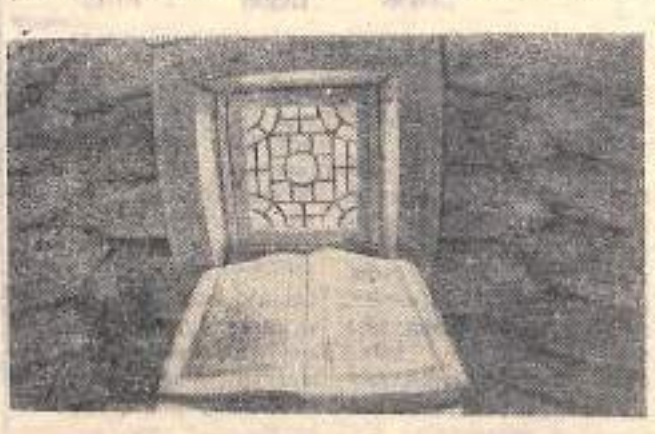
1. Көспүттэргэ пен-сийаларын үрдэтэр туһу-нан бонсуруоһу Верховнай Со-ветка аһаан-минээн кө-рдөрүтүгө.

2. Оройун олодору, сай-дытыгар көһөрүүнэн си-бээстээн тахсыбыт быта-рыһылары ситиһиһээр сыйлаах демографичес-кай, социальнай, эконо-мическай уонна культур-най сайдыы бонпуурос-тарыгар бонпууростары ба-лаһынан Верховнай Со-ветка уонна Министр-дар Советтарыгар көрөргү-түгэр.

3. Көһөрүүгэ сыдыа-быттар ортолоругар аа-һаа суох саастарын туха-ры үлэһит ийи-лэһи араарбатах туруу дьө-с бааллар. Ийи-лэһи пра-вительственной наараада-ларга уонна үтүөлээх ал-тарга түһэрэһитин ба-раабыт.

4. Ара дойду Улуу са-ринтин сыларыгар тыла-га хорсун үлэһи көрдө-бүт 85 киһини медал-тэ түһэрэ сыдыабытын ылынылыбатаа. Бийиги ийи-лэһи медала суол дастабырыанналары тут-тарары туруорсаргытыгар Оройун педераннары советын аатытан көһө-рүүгэ сыдыабыттар аа-тара, көлөһүнэрэ таһа-рын туһугар үтүө сыла-рын бийрбт, республика саалаааччыларын ма-таһымы.

А. СИВЦЕВ,
ветераннар оройу-наады советтааһы.

Сир реформатын — олоххо

ӨБҮГЭЛЭР ӨЛБҮГЭЛЭРЭ КЭРИЭСТЭНИЭХТЭЭХ

Биднийг тоо да экомомическай кризисэ хандр-
биг уруктуу шардагшад биднийн, сыланьгадтай
көөрүүү хамтээр олообут.

Энэ онд түгээнэн колхозтар, нийслэлтэ-
ри атира бодогсугуу синаатын билигит
буолла. Ити 1935 сэлтан барбыта. Ону билигин
36 сэл буолан бараа, сүөгүбүт балтараа төсүл сар-
быллыбытын, өгөрөр борохуусунаа; эппит, үүл-
үт хас энэ төсүл аччабытын кэннэ дээ өйдөгү-
бүт. Ону аһааран көрдөххө, алдырайдаах да ула-
хан алжаас, токурутуу таһаарыллыбыт эбит.

Бодогсүүгээ ордук хялмы улаастактар эмсэдэгдэглээр. Сорехторо сир үрдүттэн букаганаахтын сизэллийнлэр, элһинилэр, атыгтара ничэээй гирбээ быстыбатынан, эсгэр-эсигбэт нини ардынан олороллор, үлүстэрэ харахтарын дээ аһак, өрө көрөн хатгаан чөлүгэр гүһүү, сайдын суолугар үстэнэн эрэллэр. Бодогсүүгү содуллара хытмы улаастактарга олус ыарахаттар: дьон-сэргэ олодо осдолуһута, нэһилиэниэ үгүс арагата, ордук интеллигенция өртө минстэрэ үлэ суох буолан, атын сирдэргэ нөлүттэрэ, оскуолалар сабыллыбыттара, ол содулугар хас да мөдүнө дьон, мичэт үөрэхтэн машыта. Итинник бөлүөлүктэртэн биридэстэринэн Нахсы нэһилиэнин Толооно буолар. Манна сипсоодор ыраахтаары былааһын сағана, 1911 сыллаахха, билинин-көрүүнү, сырдыгы таргатарга аһиан аһыллыбыт оскуола 1972—1977 сс. сабылла сылдьыбата.

Колхозлары бөлөгүтүү селссоветтары (нелинэктэри) холбоонунунан догуһуолламмыта. Бу дьаһал кыра учаастактар сайдымаларыгар кубаран өртүнөн дьайбыта. Ылларын курдук: 1955 сыллаахха урунку Бахсы селссовета очмотооду Аларар селссоветын кыта холбоон Бахсы селссовета дьан аагы ылбыта, илинэ Чыаһарада буолара быһаарыллыбыта. Ити курдук, өрбүөгүнэ эрэ буолуо дуо, Саха сиригэр бастаан селссоветтартан биридэстэрэ эстэр дьаһдалламмыта. Дьэ итинтэн ыла тутуулар сата тэриллэбит нэһилээн кинигэр эрэ ытыһаллар буол-луттара. Ылларын да таһынан нөрдөххө, биригэр

сайттан сага общественнай тутуулар, атынгыар 13 сылаарыта тутуулубуе кулуунтан атын кайи хараар хатавар туох да суох. Сайыллыктары көрүң. Чыаппара өртүгэр бэрээхэй дизи бэйэлээх сага дьэндэспит типовой дьыллардаах, тииниктэрдээх үс сайыллык. Толоон өртүгэр эргэ саммаллыбыт дьэндэрдээх эмнэ үс сайыллык.

Урунгу Бахыттан Кебэингэ үүрүлүбүт «Коминтерн» көлхөз кудуба, арымы замодун дьытэ. Ыаллар албах чааһынай дьытэро Чыаппарага көһөрүлэи киллэриллибиттэрэ. Очкөлөргө оскуоланы сабыы үгэнигэр, «Толооку бүтүгүнүү даданан Чыаппарага көһөрүлөххэ» илчиччэлэ баалара.

Отут алта сымл усталаах-тууратыгар. Толоонго суос-сорохтох кулууп дьаһа, өччөтөөрү боденсуйбүт болхор салалтата өбөөбөннө, олохтоохтор бэйэлэрэ килдэрбит бэрэбинэлэрэ сытыһа сыһа-сыһа алта сымл быһа тутуулан. 1978 сыллаахха дьэ үлэһэ иһирбитэ. Аны ити кэмнэргэ Толоонго тура-тура хотону эрэ туталлар. Онон даһаны уһастаһ дьонуи сэрэттүн аһардаһасты үтүү бааччы, эти онорөөччү үлэһит күөс күлүк көрөп буолан барбытара.

Ашиг итгэн мөнхөр бүхэлдээ хамтаар нь байхад, бийлэн итгэн исторический алдасар мөнхөрүүлэн Бахсы нэвчилнэг арахсан урукку Алабар уонна Бахсы сельсоветтара чөлүтөр түнэриллихтээхтэрэ: олох көрдөбүлэ буолла. Итгэн бэйлзуруоһу итгэн бөһүөлэк олохтоохторо бары туруорсалаар, Онуоха, бийлэн тулар, бу нэвчилнэгтэрэ урукку бэйлэлэрин исторический ааттара мөнхөрүүлүөхтээхтэр. Холобур, алабардар «Алабар» дини элхэк ааттарын орду» сэргээллээр.

Сир болпуукоһа. Бу уустуктардаах буолуон сөн. Ол эрэри сир, территорияны быһаарыкка даранан оһыт баар. Холбоур, аан дойдутааһы быраап да быһымынан, өрүттэр дуосабардара эбэтэр сокуута мугулар, тохтоутулар түбүлэтэнгэр урукку, эрдэтээни туруктарыгар төһөрүүллүөхтээхтэр. Бу аан дойду территориялаһый болпуууоска «кыйыһ номус» быраабыллата, биирэмэнт оһыта. Онуоха ити территорияларга олохор аһыи аһаһаһнары аһы

Итак, эмблема даннаго за орудю соотвѣствуетъ

Ани дэвгигэн этгэххэ, сахалар сир баайа суох дьон атырдахлытын? Чуоланн, бу икки нэбиллэн билагин туһаныллар сирдэрин уон төгүл баайыар өртүгү тыа илдьэр. Оттоон былыр былыртантан саккыһыгэ тыаны солоон бааһына сирин таһаарышара, кэптэтишара. Ити өссө урут эт илиинэн үлэһипэр эр-дэххэ, Оттоон билагин соххоттар кыахтара улахан. Олору тас өртүгүн оройуонига анал сирн отторор, тыаны солукур тэрилтэлэр жытта баахлар. Манна даратан этгэххэ, Алаһар уонна Бахсы үрдүн сиргэ сытар буоланнар, кураанга оустарбатах сымдара суобун кэриэтэ. Ол иһин ордуз кэскиллээгэ тыаны солоон сылгас уонна бурдук бааһыналарын таһаарылар соһ өгэ. Тыһымчачан гөтөр сир ити тахсар. Чыаллара олдохоньютыгар кэллн кэһкэ сылларга албэх ходуһа суоһу мөчкүрүгэ, төһүкүгэ буолбу-та. Олору хаттаан нөллөрүгэр түһэрэн, күрүөлдөн-хатааланн туһага таһаарыахха наада. Ыһата, ха-йалара дааны сиргэ хаһайыһыны сыйыманнаһалла-та, соһ.

Толонь өгдөлсөннэт ийнхитэн өссө сайдар хяах-
таах. Үүдтэй сирдээх-уоттаах, ыраас уудлаах. Ол да
инин-калин дьон-сэрсэ көһөн калан, таптаан олох
сулар буолла. Нөһилиэнньэтэ сымлата 40—50 ки-
линэн албээн иһэр. Киһи үөрүүдэ баар: албэх элэр
быаллар сана дьэе тутуһулар. Ого төрөһүүтэ эл-
бээн иһэр. Нөһилиэнньэтэ 600—700 киһилэ тһайар
кыахтаах. Маһна сэтэтэ суох орто астуола, ого са-
да аһыллан үлэһинилэр. Оһон урзуну Бахсы нөһи-
лэһини чөлүтэр түһөрүн түбэстиччэ буолбатах. Эс-
тэ сыйан молтообуҥ-ахсаабыт нөһилиэн дьыно. ы-
ччата ол күүү иүүтэр. Угустор «Бахсы көһүүтэ» диян
Н. Пестряков «Кыһыма» улахан ыстатыйаны аах-
пыттара буолуо. Саха сирин биһир бастын нөһилиэн
сүлгүһүн сайдан иһэн сөһүтэ, көһүүтэ көбүрөөн-
ахсаап эстэртэ барбытын санаан турар, иһиниһин
дьон, олохтоохтор санааларын көтөдөн, көх-нэм буо-
лдан маһна туох эмэ улахан тутууну, үйэлээри, кэс-
киллээри оһорубооха баар этэ диян бэртээхэй тылы
көтөдөр, санааны сайа суруйар. Кырдьык, өбүтэ
сыра—кэрисэ сир. Ону ытыгылаан үйэлэртэ тэһийэ,
ууһуу турар тына кэскиллээри айа-тута турар. са-
һыһаһар сол.

Г. ЕГОРОВ.

Сүһал сигнал

ИСТИНГ УОННА БОЛБОЙУНГ

Үлэдин ололдохпутуна
редакцида оройуон
мэлабынай брата Н. Е. Тор-
говкин телефонунаа барыс
ысыаабыт, ыгыллыбыт
куолаһа иһиллэр.

—Энги бу айылаах кыһын нэлээри турдамына, маньайгы нүмэрдээх объектынна ханныгы аарабыт—быһыһаны дуу, ороһуон стадионуу тутуулу дуу? Сорохтор, туолан. «Якутграданстрой» хозрасчетнай ороһуоннүтүтүр предпринимата стадиону аапар быһыһаах. Быһыһын кытары быһыл умайбыт амбулаторияны онором, бастаны мэдидмэни чөлүгэр түбэрэргэ дуогабардаспыта ээрэри, хата, эргиллэх быһыһа көстүбөт, стадионна үлэлиир. Дыһыһым, тутуу үбө-харчыта, докумуона

бартаа баар, улэ садал-
нара эрэ хаалан турар.
Республикатаары доруо-
буна харыстабылын ми-
нистерствота хаалан да
ойлоботору ойлоото. Аас-
пыт ортугтар сылга капи-
тальной өрөмүөнгө диин
50 тын. солн. ордугу
«дук» гыммат ато. Быйыл
биниги балаһыанньабыт-
гар киирэн 450 тын. солн.
көрөн, улаханнык комо-
лосто, 66 тын. солн. реп-
ген-аппараты ылан ага-
лыппыт, турар министр-
да суох хаалыа кыбас-
тыыга киирэр буолдубут.
Улахан туруорсуунан кэ-
бит, сыаналаах аппарат
дьылдарын ынаттактары-
на, «Сир-халлаан аныгар
хараадыбыт» диниит дуо?

Нийслэлд ажилтан бүрт
бүнийг, Түбдиспансерийг
банно-праче шайбыг оло-
хуулаллара, оромуоно-
ноллоро турар, атын дэ от-
дехониларыг эмиз ала-
рийнай турунтаахтар, Ту-
туллар сметнай докумен-
тациалара, матэриалла

ра бийлаармаллыдыгтара. Эсвэ терапевтический уонна дetsкий отделениялары кооперативтар ылыммытара. Онон улэ барыа. Оларээри кыстык субу тииһин кэллэ турдаа. Итинник албат «аһаастаах» олорон барыларын үмүрүтэ, самсыы, бүтэрэ охсор кыах хаһтан кэчэйэй? Суох.

Дьэ, кыһын, саатар, ити дуоһабардаах, бодорооттунтээх амбулатория-быт бүтөн биэр улахан кыһалдабыт үмүрүйдү этэ. Ону биара ити стадиону туту оонньуу сымдааллар. Оттон кыстыкка бэлэм тоһуйуохтаах. Дьон, ыарыһахтар кыһалдаларын чэпчэттиэхтээх объект иккис саргыгаа табыллар.

Редация гуйаннах-
таргай ити боппурусна
эппинэти ирдэстэ. Дьылга
эбүтэ манньык:

С. М. ДОГОРДУРОВ.
«Якутградстрой» хозяй-
ственный арендатор
тутар предприятие началь-
ства.

— Итн умайбыт амбулатория бастаны мэдициныны быһыл чөлүгөр түһэригэ биһиги тэрилтэни Саха ССР Министрдарын Советын быһаччы дьаһалда күһэйбитэ. Онон дуоһабыры, ырыдыны, оҕорсон турабыт. Ол эрээри үтэ сардалааһа илгик уоһа күн бүтүн кыаллар туруга да суох. Вилигин стадион тутуутугар биһир биһигэ-дэ сылдьар. Манна оройуон салаататын эрдэтэ-би кэбээтининэн үлэни атын субподряднай тэрилтэлэр ыһаахтаахтара. Ол кыаллыбакка, илгик эмгэ биһиэхэ сүтэрэниһибитэ. Ол туһунаа райсо-пет президиумугар отчуот туохтаахпын. Аны биһир социальный суолталаах, оройуон дьон-сэргэтэ ба-рыта күүтэр таас остоло-

буойун тутуутун бу бала
дан ыкыгар бүтэрэн гос
комиссияда туттарыах
таахпыт. Тутуу эмиз рай
совет быһаччы контуру
лутар ылаалдьыта, Олор
сэргэ бэйэ производствен
най базатын тутуута, из
гэтиниз түөрт объектаах
пыт. Бары быйыл үлэ
бэрилдэхтээхтэр: пило
рама, бытархай блоктары
сигорор сыхах, автогараж
кварталий котельнай
Оттон сүүрү биригээдэ
икки эрэ. Олор хас буолуох
тарай? Бирэ остолубуй
иккине стадион тутууту
гар сындыаллар. Стадион
га, сүүрүлээн, бетонна
һын үлэстэ барар. Ол са
йын эрэ ылаалан үлэлэ
нэр, эмиз ыктарыллаах
бындыаһындаах. Уһус, кы
ра биригээдэни танаары
нан пилотехнытыгар үлэ
лэтэбит.

Дынса, стадион уонна
базына биһэтэхэ быһа-
ны тас өргүтөн кэлин сон-
нонуллубут объектар.
Онон биригээдэлэри ту-
руорууга баалааннамматах-
тара. Быһата, остолобуо-
буттарын эрэ балыһана-
ол биригээдэттэн дьон-
ымтар ылахтаахпыт. Аты-
суох, Манна даятан эт-
тахха, балыһаны «Якут

РЕДАКЦИЈАТАН:
булаторишны чөлүгөр
айынан турар, өтөргө д
ла илик. Оттон баянэм
либит күндү баянэм
ришны тутууга үб-смет
ды үбү, ороскотуу б
Оттон тутарга дуотаба
даны көрбөтөх. Ошон
сүпүт, үбүлээбит мин
батах объект үбү т
ин итикки молдохтук
тээх. Оройуон айна
ко эрэйгэ табин, өссө
табышны табылзайт.

Кандидат С. СМЕРНИКОВА.

агропромстрой» МИМК-та
мезгилдүү дүзэн хөдсөөн
буула сүлддүүбүтүүр, ол
көдүн того эрө ишдүүбүт,
аппагташхатара буулуо.

Г. Н. АДАМОВ, райсовет председатели солбу-йааччы:

— Амбулаторияны чөлүтөр түтөриңиз үдэ «Якутгражданстрой» хозрасчетнай предприятименан ыттыллыктаада чуолкай. Ол туолуутун биниги ирдэнибит. Үбө-харчыта, сэгетата, дуогабара энгөхүдэи түрүр дьыала.

Иккинхизин, стадиону тутууга эмнэ бу предпринятие гешподрядчик. Виримэ ыгар, бийыл үлэ ула-хана далам тутулунарына эрэ табыллар. Стадион эмнэ оройуон чыһа, аата буоларын умумуохха. Бу хонтуруолланыр тутуу. Ол суолтатын кыратын да наптаппакка туран, ба-дымханы тутууну, ол эбэ-тэр дуогабардаах үлэ то-лорулуутун райсовет эмнэ ырдыга. Билиги оро-йуонга тутуу, социальная производственной да буол-лун, барыта бастагы нүө-мүрдээх. Онон боппуруо-чуоллай. Осмото бала-һанына ыксалдаах буолар түбэлтэтинэр балыйынар оройуон ичингэр тутул-лар бийыл үлэга кириэх-тээх 12 квартиралаах дьон олохор дьэтин ылан бля-риэхтунг.

шхэтэртэй хөстөрүүн ан
хүрн дьлцата салгынг
мн, манна бнгр тоного саал
мгар. Дьнг, баар, бэрл
лчү тутулаубут. Амбулато
гэ өсө тохсуньуга смлза
арезьга чуолкайдмнт
даснй тэрлэт эрглэлэн да
адалаах бнрэмэ халтайга
хөстөрвө болдообор тутула
ру ыларга тьд көгөдөр. Улэ
тэрийбнт эннэтн сүгүх
ньтн бамьнхны өнөрбө
бнтнн олорор дьмн бьл

Кандидат С. СМЕРНИКОВА.

КЫМЫҢЫНАН ЭМТИИЛЛЭР

Күн уота күүскэ нэрөрүттэн, үүнээйилэрин туспа сытыттан-сымарыттан, олуе курбан уонна итин илиматтаах Орсенбургскэ истиэнэлэрин олохтоохторо бэйэлэрин доруобуйаларын хайдах харыстыыр туһунан бэрт өрдөөбүттэн толкуйдууллара. Оттон олохтоох кымыс сэдэхтик көстөр өмтүнүр свойстволардаах. Бу дойдуга Агасков, Чехов, Толстой, Саппа Черная у. д. а. өмтөнүмттөрө, Оннообор туманнаах Альбионтан өмтөнүгүччүлэр кэлтэллиннэлэрэ. Кинилэр манна сэдэх курдук кизгичтик тардаммыт ыарым үтүөрүтүн итэҕэйбэттэрэ.

Оренбургьда кәшпәнә бяс сыйга сәлгигнә
мәдрий үс тымит бириртән орду атчатылын-
на. Уобаласка кымылынан әтир элбәх ахсааннаах
санаторийдар үләшиләр. Республикада сәлгин әт-
иыр биер бастын диспансер тутулунна. Вилити
Оренбургьда флюктордарын бас билеләр итер ине
полкчикиналлаах, 460 миңсталәх стационарий әт-
иыр нәмлекте баар.

Балдыраачылар лутениканын бу дөйүгүгө үгүстү келээччилер. Кинилэр адынах ийи сытаат үтүөрөт баталачылар.

Сипмектарга: сытты уердэре маччыбар үгүс хо мууларыгар «Красная поляна» санаторий элбэх ма мынынар элтир дындэре өссө уйэ садаланыттыгар түтүлдүбүттара. Мария Николаевна Красикова «Красная поляна» санаторийга мамынынар элтир би дынабар.

В. Бушухин фотога. ССТА фотохрониката.

